

Neoen Renewables Finland Oy
Tuomas.pohjonen@neoen.com

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltaminen yksittäistapauksessa (YVAL 252/2017),
Neoen Renewables Finland Oy, Kerkkolan aurinkovoimahanke, Jämsä

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN SOVELTAMISESTA

HANKE JA HANKKEESTA VASTAAVA

Neoen Renewables Finland Oy:n Kerkkolan aurinkovoimahanke.

ASIAN VIREILLETULO

Neoen Renewables Finland Oy on pyytänyt 4.3. 2024 Keski-Suomen ELY-keskukselta päätöstä, edellyttääkö suunnitteilla oleva Jämsään sijoittuva aurinkovoimahanke ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettely).

Hankkeesta vastaava on toimittanut ELY-keskukselle YVA-lain 12 §:n ja YVA-asetuksen 1 §:n edellyttämät tiedot hankkeesta. YVA-harkintapyynnön mukana on toimitettu seuraava asiakirja:

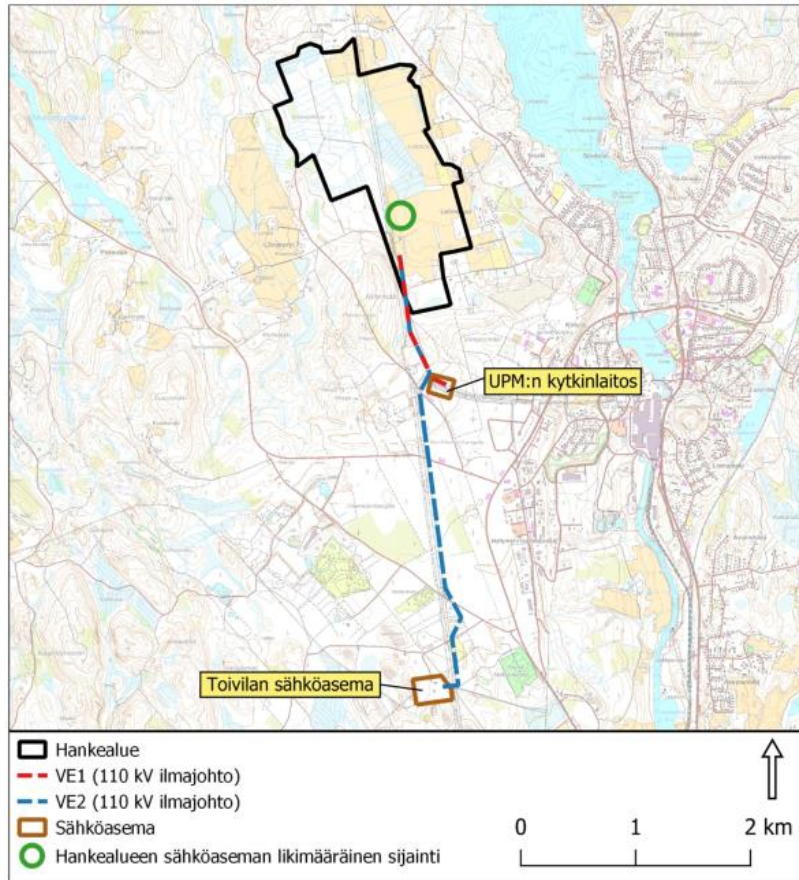
- Kerkkola YVA-tarveharkintaraportti.pdf

HANKKEESTA VASTAAVAN TOIMITTAMAT TIEDOT

Hankkeen kuvaus

Hankealue sijaitsee Jämsän kaupungin alueella noin 6,5 km kaupungin keskustasta luoteeseen. Alustavan hankealueen koko on noin 190 hehtaaria, josta noin puolet on taousmetsää ja puolet viljelyskäytössä olevaa peltoa. Aurinkopaneelien viemä pinta-ala vaihtelee 178–181 hehtaarin välillä käytettävän tekniikan mukaan. Hankealue on esitetty kuvassa 1.

14.6.2024

Kuva 1. Hankealueen sijainti sekä alustavat sähkönsiirtovaihtoehdot (Kerkkolan aurinkovoimahanke - Hankekuvaus YVA-tarveharkintaa varten. Sitowise 2024).

Aurinkovoimala toteutetaan joko kiinteärakenteisilla tai kääntyvillä paneeleilla. Molemmissa tekniikoissa arvioitu voimalan elinkaari on 30–35 vuotta.

Sähkönsiirto suunnittelualueen sisällä on tarkoitus toteuttaa 33 kV maakaapelilla ja alueen oma sähköasema tulee todennäköisesti sijoittamaan hankealueen etelä-/keski-osassa, Fingridin nykyisen johtokadun itäpuolella. Verkkoon liittynälle on tällä hetkellä olemassa kolme vaihtoehtoa. Ensimmäinen vaihtoehto (VE1) on liittyminen UPM:n voimajohtoihin, jolloin uusien voimajohtojen ja muun infran rakentaminen pystyttäisiin mini-moimaan, sillä UPM:n kytkinlaitos sijaitsee vain noin 600 m etäisyydellä hankealueelta etelään. Toisena vaihtoehtona (VE2) on liittynä Fingridin Toivilan sähköasemalle, joka sijaitsee noin 3,6 km etelään hankealueelta. Molemmissa vaihtoehdoissa liittynä tapahtuisi 110 kV ilmajohdolla, joka kulkisi nykyisen johtokadun rinnalla. Lisäksi kolmantena vaihtoehtona (VE3) tutkitaan 110 kV maakaapelivaihtoehtoa Toivilan sähköasemalle, maakaapelien suunniteltu reitti on sama kuin ilmajohdolla.

Hankealueella sijaitsee nykyisellään noin 89 hehtaaria talousmetsää. Hankealueen maaperää tullaan tarvittaessa paikoitellen tasoittamaan paneelienten toteuttamiseksi. Alueen ympäryks aidataan, lukuun ottamatta alueen läpi kulkevaa Fingridin johtokatua ja sen alla kulkevaa moottorikelkkareittiä, jotka on tarkoitus säilyttää avoimena.

14.6.2024

Rakennettavan aidan ulkopuolelle tullaan tekemään luonnonmukainen maisemointi asuin- ja lomarakennuksien suuntaan, jolla lievennetään maisemavaikutuksia.

Hanke suunnitellaan siten, että se huomioi pelastuslaitosten kumppanuusverkoston julkaiseman aurinkosähköjärjestelmien paloturvallisuusohjeen kriteerit sekä paikallisen pelastusviranomaisen vaatimukset. Rakennustöiden on arvioitu kestävän noin 15 vuotta. Aurinkovoimalan käyttöikä on noin 30–35 vuotta.

Hanketoimijan arvio hankkeen vaikutuksista

Hanketoimija on esittänyt arvioidut vaikutukset seuraaviin vaikutusluokkiin: Maa- ja kallioperä, pohjavedet, pintavedet, luonto, kulttuurihistorialliset arvot ja maisema, liikenne, ilmasto ja ilmanlaatu, vaikutukset ihmisiin sekä yhteisvaikutusten arviointi.

Vaikutusarviointi on tehty rakentamisen ja käytönaikaisista vaikutuksista. Vaikutuksien suuruus vaihtelee vähäisen tai kohtalaisen kielteisen vaikutuksen suuruudesta vastaavan kokoiseen positiiviseen vaikutukseen.

Vähäisiä tai kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia arvioidaan olevan rakentamisen ajalta maa- ja kallioperään, pohjaveteen ja vesistöihin, luontoon ja maisema-arvoihin, ilmastoon, sosiaalisiin ja terveydellisiin vaikutuksiin melun kautta ja maiseman muutoksen kautta. Käytön aikaisia kielteisiä vaikutuksia arvioidaan koituvan luonnolle elinympäristömenetyksien kautta, maisema-arvoille maiseman muutoksen kautta. Sosiaalisia ja terveydellisiä vaikutuksia arvioidaan negatiivisiksi melun ja virkistysmahdollisuuksien osalta. Kokonaisvaikutuksia aluetalouteen arvioidaan myönteiseksi. Myönteisiä, suuruudeltaan vähäisiä tai kohtalaisia, vaikutuksia arvioidaan olevan aluetalouden lisäksi ilmanlaatuun, ilmastotavoitteiden saavuttamiseen ja ilmastonmuutoksen hillintään.

Hanketoimijan arvio yhteisvaikutuksista muiden hankkeiden ja toimintojen kanssa

Fingrid suunnittelee uutta 400 + 110 kilovoltin voimajohtoyhteyttä Alajärven ja Hausjärven Hikiän välille olemassa olevaan voimajohtoreitin kohdalle, mikä kulkee suunniteltavan Kerkkolan aurinkovoimahankkeen suunnittelualueen halki.

Fingridin Alajärvi-Hikiä voimajohtohankkeen eteneminen otetaan huomioon Kerkkolan aurinkovoimahankkeen jatkosuunnittelussa. Voimajohtohankkeella voi olla vaikutuksia esimerkiksi Kerkkolan hankkeen sähkönsiirtovaihtoehtojen osalta. Hankkeesta vastaava on vuorovaikutuksessa Fingridin kanssa ja tarvittaessa reagoi Kerkkolan hankkeen suunnittelussa, kun voimajohtohankkeen tiedot tarkentuvat. Tällöin kyetään myös tunnistamaan hankkeiden mahdolliset yhteisvaikutukset sekä määrittämään niiden lieventämiskeinot.

Jämsänkosken tehtaiden onnettomuuspiiriin kuuluva konsultointivyöhyke rajautuu Rasuanniemen osayleiskaavan (2009) mukaan hankealueen kaakkoiskulmien läheisyyteen. Suunniteltaessa riskille alttiiden toimintojen sijoittamista alueelle on pyydetty kaupungin palo- ja pelastusviranomaisen ja tarvittaessa turvatekniikan keskuksen lausunto. Kerkkolan aurinkovoimala tullaan sijoittamaan niin, ettei sen hankealueen rajat ulotu kyseiselle konsultointivyöhykkeelle. Tästä huolimatta aurinkovoimahanke suunnitellaan siten, että se huomioi pelastuslaitosten kumppanuusverkoston julkaiseman

14.6.2024

aurinkosähköjärjestelmien paloturvallisuusohjeen kriteerit sekä paikallisen pelastusviranomaisen vaatimukset.

Hankkeella ei ole laadultaan, kestoaltaan tai eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen YVA-lain hankeluettelon hankkeisiin verrattavissa olevia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Hanketoimijan esittämät vaikutusten lieventämistoimet

Paneelialueet pyritään tukemaan mahdollisimman vähin maastonmuokkauksin eikä rakentaminen lähtökohtaisesti aiheuta massanvaihtoa. Pehmeän maaperän alueella paneelien kehikot voidaan tukea maaperäolosuhteet huomioivin menetelmin. Paneelien kehikot sekä itse paneelit pyritään pitämään rakenteiltaan keveinä, jotta pintamaahan tarvitsisi puuttua mahdollisimman vähän ja toimenpiteet olisivat vaikutuksiltaan mahdollisimman vähäisiä.

Aurinkovoiman hankealueella on tarve hulevesien hallinnalle ja käsittelylle ennen alapuoliseen vesistöön johtamista, näin ollen tulevissa lupavaiheissa hankealueelle laaditaan hulevesisuunnitelma. Hulevesiä voidaan hallita esimerkiksi laskeutusaltaiden avulla, jolloin veden virtausnopeus hidastuu ja valumavesien laatu paranee kiintoaineksen laskeutuessa altaan pohjaan.

Jatkosuunnitteluvaiheessa hankealueelle tehdään luontoselvitys, jossa voidaan laatia tarkempia havaintoja alueella esiintyvistä kasvillisuus- ja luontotyypeistä. Lisäksi selvitetään alueen liito-orava tilanne sekä tehdään selvitykset pesimä- ja muuttolinnuston osalta. Selvitysten pohjalta kyetään laatimaan tarvittavat vaikutusten lievennystoimenpiteet.

Hankkeessa voidaan vaikuttaa maisemarakentamisen ympäristön kuormittamiseen lieventävästi mm. valitsemalla kevennettyjä rakenteita ja/tai mahdollisimman kapea-alaisia reittejä rakennettavaksi. Hankealueen ympärille rakennettavan aidan ulkopuolelle tullaan tekemään luonnonmukainen maisemointi asuin- ja lomarakennuksien suuntaan, jolla lievennetään mahdollisia maisemavaikutuksia.

Hankkeen vaatimien erikoiskuljetusten aiheuttamia haittavaikutuksia muulle liikenteelle voidaan vähentää esimerkiksi aikataulutuksen avulla. Jos rakentamisen aikaiset kuljetukset aiheuttavat pölyämistä, sitä voidaan lieventää sorateiden kastelulla ja suolauksella sekä kestopäälystettyjen teiden harjauksella ja pesulla. Kiertotalousnäkökulmat huomioidaan hankkeen koko elinkaaren osalta.

Muuntajan sijoituksessa otetaan huomioon riittävä välimatka asuinrakennuksiin, jotta haja-asutusalueiden meluvaikutusten raja-arvot eivät ylity.

Estevaikutusten lieventämiseksi hankealueen läpi kulkeva johtokatu ja moottorikelkkareitti säilytetään avoimena. Erilaisia lievennystoimenpiteitä voidaan määrittellä myös järjestettävien yleisötilaisuuksien pohjalta.

ASIAN KÄSITTELY

Viranomaisten kuuleminen

Keski-Suomen ELY-keskus on pyytänyt 11.4.2024 hankkeesta lausunnot seuraavilta tahoilta: Jämsän kaupunki (ympäristösuojelu, kaavoitus, ympäristöterveys), Keski-Suomen liitto ja Keski-Suomen museo.

Ohessa lausunnot osittain tiivistettyinä. Lisäksi ennen päätöksen tekoa on hankkeesta pyydetty asiantuntijakommentit Keski-Suomen ELY-keskuksen eri asiantuntijoilta.

Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimisto

YVA-tarvehankinnan päätöksenteossa tulee ottaa huomioon, että hankkeen vaikutukset lähimpään asutukseen sekä pohjaveden kautta vedenottamoihin ja mahdollisiin yksityisiin talousvesikaivoihin tullaan selvittämään riittävällä laajuudella. Muilta osin terveydensuojelulla ei ole huomioitavaa YVA-menettelyn tarpeen arviointiin.

Keski-Suomen museo

Hankesuunnitelmassa on arvioitu hankkeen ympäristövaikutuksia jo alustavasti, vaikkakin kulttuuriympäristön osalta kevyesti. Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta Keski-Suomen museo ei edellytä YVA-arviointia, mikäli hankkeelle laaditaan asemakaava tai yleiskaava, jolloin hankkeessa selvitetään kaavalliset kokonaisvaikutukset. Mikäli hanke toteutetaan suunnittelutarveratkaisulla, niin silloin YVA-vaikutusten arviointi on tarpeen, jotta kaikki hankkeen kokonaisvaikutukset tulevat selvitettyiksi tarpeellisella tavalla.

Rakennetun kulttuuriympäristön osalta Keski-Suomen museo toteaa, että aurinkovoimahanke sijoittuu välittömästi taajama-asutuksen jatkeeksi. Hankkeen vaikutusalueella on runsas määrä paikallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä ja alle 5 kilometrin säteellä keskeinen osa Jämsänkosken entisen kaupungin rakennuskantaa. Valtakunnallisesti arvokas Jämsänkosken teollisuusympäristö sijoittuu tälle alueelle. Vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida yhteys taajamaan ja vaikutukset paikallisesti merkittävään rakennuskantaan. Kuten muinaisjäännöksen osalta, jos hanke päädytään toteuttamaan 30–35 vuoden käyttöajaksi suunnittelutarveratkaisulla, tulee myös rakennetun kulttuuriympäristön lähtökohdista tehdä ympäristövaikutusten arviointi. Osayleiskaava- tai asemakaavahankkeissa riittää taustaselvitykset ja kaavakohtainen vaikutusten arviointi selvitystasoksi.

Keski-Suomen liitto

Keski-Suomen voimassa olevassa maakuntakaavassa hankealue sijoittuu biotalouteen tukeutuvalla alueella sekä kulttuuriympäristön vetovoima-alueelle. Biotalousalueen suunnittelumääräyksen mukaan alueen suunnittelussa varmistetaan maa- ja metsätalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset sekä turvataan hyvien ja yhtenäisten metsä- ja peltoalueiden säilyminen maaseutuelinkeinojen käytössä. Kulttuuriympäristön vetovoima-alue merkinnällä osoitetaan maakunnan kulttuuriympäristön monimuotoiset aluekeskittymät ja merkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan alueen kehittämisessä tulee hyödyntää kulttuuriympäristön

14.6.2024

monimuotoisuutta. Alueidenkäytön suunnittelulla edistetään kulttuuriympäristöjen kestävää käyttöä ja hoitoa. Alueilla metsien hoito ja käyttö perustuu voimassa olevaan metsälainsäädäntöön.

Lainvoimaisessa maakuntakaavassa on annettu koko maakuntaa koskevia suunnittelumääräyksiä, jotka soveltuvien osin tulevat huomioitavaksi yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Kerkkolan aurinkovoimahankkeen osalta keskeisiä ovat kulttuuriympäristöjä ja luonnonvaroja koskevat suunnittelumääräykset.

Joulukuussa 2021 hyväksytyssä strategiassa Keski-Suomi on asettanut tavoitteekseen hiilineutraaliuden vuonna 2030. Hiilineutraali Keski-Suomi -tavoite tarkoittaa päästövähennystavoitetta -80 % kasvihuonekaasupäästöistä 2030 mennessä verrattuna vuoteen 2007. Tavoitteen saavuttamiseksi on valmisteltu Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 -tiekartta. Tiekartta on laadittu kokonaiskestävyyden periaatteen pohjalta eli se huomioi niin taloudelliset, ympäristölliset, sosiaaliset kuin kulttuurillisetkin näkökulmat tasapainoisesti. Yhtenä tavoitteena tiekartassa on vähäpäästöisen energiantuotannon lisääminen. Tiekarttaan voi tutustua sen omilta sivuilta: <https://hiilineutraali.keskisuomi.fi/>.

Keski-Suomi on asettanut strategiseksi tavoitteeksi myös luontokadon pysäyttämisen vuoteen 2030 mennessä. Tämän työn tueksi Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 -tiekarttaa päivitetään vuoden 2024 aikana koskemaan myös luonnon monimuotoisuutta.

Keski-Suomen liitto huomauttaa hiilivarastojen ja -nielujen merkityksestä hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisessa. Hankealueesta puolet on metsää ja paneelientien rakentaminen vähentää merkittävästi hiilivarastoja ja hiilinieluja. Hankekuvauksen mukaan poistettavaa puustoa on noin 89 hehtaarin alueella ja poistettavan puuston tilavuus on arviolta yhteensä noin 24 339 kuutiometriä. Tämä on merkittävä näkökulma arvioitaessa hankkeen ilmastovaikutuksia.

Metsäpinta-alan pienenemisellä on suoria vaikutuksia myös luonnon monimuotoisuuteen ja näiden vaikutusten arvioiminen on keskeistä hankkeen jatkosuunnittelussa. Lisäksi tausta-aineistossa jää varsin vähälle huomiolle aitaamisen merkitys eläinten ekologisiin yhteyksiin.

Elinympäristöjen pirstoutuminen ja ekologisten yhteyksien katkeaminen ovat merkittäviä luontokadon syitä.

Keski-Suomen liitto pyytää ottamaan huomioon oheiset seikat arvioitaessa ympäristövaikutusten arvioinnin tarvetta. Keski-Suomen liitto ei ota kantaa YVA-menettelyn tarpeellisuuteen kyseistä hanketta koskien.

Jämsän kaupunki

Jämsän kaupunki katsoo, että hankealue soveltuu lähtökohtaisesti hyvin teollisen kokoluokan aurinkovoimalalle.

Jämsän kaupunki toteaa, että Kerkkolan aurinkovoimahanke ei edellytä YVA-menettelyä, koska maankäyttö ei tule muuttumaan merkittävästi nykytilanteeseen verrattuna. Hankealue on jo nykyisellään puoliksi avointa peltomaastoa. Hankealueen länsiosan metsäinen maasto tulee muuttumaan avonaisemmaksi maastoksi, kyseisen alueen

14.6.2024

ja hankealueen länsipuolella sijaitsevan asutuksen väliin jää kuitenkin leveähkö metsäinen alue, joka lieventää mahdollisia haitallisia maisemavaikutuksia asutusalueen suunnasta katsottuna. Hankealueella on jo olemassa aurinkovoimahankkeen toteuttamiseen edellyttämää infraa teiden ja sähköverkon osalta. Hankealueella ei sijaitse tiedossa olevia suojelukohteita lukuun ottamatta hankealueen eteläkärkeen ulottuvaa pohjavesialuetta. Pohjavesialueelle sijoittuu pohjavedenottamo, mikä tulee huomioida hankkeen myöhemmässä suunnittelussa. Hankealueella ei ole merkittävää yleistä virkistyskäyttöä.

Hankealueella ei ole voimassa tai vireillä asemakaavoja, joten hanke ei ole ristiriidassa asemakaavoituksen kanssa. Hankealueella on osittain voimassa yleiskaava, jossa hankealue on pääosin osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi. Lähtökohtaisesti voidaan katsoa, että aurinkovoimahanke ei aiheuta haittaa yleiskaavan toteuttamiseksi.

Kaupunki toteaa myös, että hankkeella ei ole sellaista vaikuttavuutta, että se edellyttäisi lähtökohtaisesta kaavoitusta, vaan että se on käsiteltävissä Maankäyttö- ja rakennuslain 16 §:n mukaisella suunnittelutarveratkaisulla.

Suunnittelutarveratkaisulla pystytään riittävällä tasolla arvioimaan hankkeen vaikutuksia sekä osallistamaan hankkeen osallisia. Ratkaistaessa rakentamisen edellytyksiä suunnittelutarvealueella tulee kunnalla olla käytettävissään riittävät selvitykset suunnittelualan oloista sekä kannanotot keskeisimmiltä viranomaisilta ja muilta tahoilta, joita voidaan katsoa olevan osallisina hankkeessa.

Jämsän kaupunki edellyttää, että suunnittelutarvehakemuksesta on pyydettävä mm. seuraavilta tahoilta ja viranomaisilta lausunnot sekä suoritettava kuulemiset:

- Jämsän Vesi liikelaitos
- Pelastuslaitos
- Keski-Suomen liitto
- Keski-Suomen ELY-keskus
- Fingrid Oyj
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
- Rajanaapurit

Jämsän kaupunki edellyttää, että mm. seuraavat selvitykset on laadittava ja liitettävä suunnittelutarvehakemukseen:

- Maisemaselvitys
- Luontoselvitys
- Ilmastaselvitys

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

Annetut lausunnot on toimitettu hankkeesta vastaavalle 6.5.2024 ja niistä on pyydetty vastineet. Hankkeesta vastaava on antanut oman vastineensa 16.5.2024. Ohessa vastineosiot.

Vastine Keski-Suomen liitolle

Hankkeesta laaditaan ilmastaselvitys, jossa metsäpinta-alan pienemisen vaikutukset arvioidaan. Muihin samankaltaisiin hankkeisiin peilaten Kerkkolan aurinkovoimahankkeen arvioidaan olevan CO₂-nettopositiivinen.

Aurinkoenergian tuotantoalue voi vaikuttaa eläinten ekologiseen verkostoon pinta-alamenetyksinä sekä este- tai häiriövaikutusten kautta. Hankkeen jatkosuunnittelussa tämä asia otetaan huomioon. Ekologisiin yhteyksiin kohdistuvia vaikutuksia tullaan arvioimaan hankkeesta laadittavaan luontoselvitykseen ja muuhun olemassa olevaan lähtöaineistoon perustuen hankkeen jatkolupavaiheissa, jolloin tunnistetuille vaikutuksille määritellään mahdolliset lievennystoimenpiteet.

Vastine Jämsän kaupungin terveydensuojeluviranomaisen lausuntoon

Hankkeen jatkosuunnittelussa otetaan huomioon lähimmät asuinrakennukset, yksityiset talousvesikaivot sekä vedenottamot.

Hankealueen läpi kulkee nykyisellään Fingridin Alajärvi-Hikiä voimajohto, jonka alla kulkee moottorikelkkareitti, jotka sijaitsevat pohjavesialueella.

Hankealueen peltopinta-alan poistuessa viljelyskäytöstä, maataloudesta aiheutuva ravinnekuormitus todennäköisesti vähenee ajan kuluessa.

Vastine Jämsän kaupungin elinvoimalautakunnalle

Hankkeesta laaditaan maisema-, luonto- ja ilmastaselvitykset, jotka liitetään suunnittelutarvehakemukseen. Suunnittelutarvehakemuksesta pyydetään lausunnot sekä suoritetaan kuulemiset Jämsän kaupungin elinvoimalautakunnan edellyttämiltä tahoilta.

Vastine Keski-Suomen museolle

Lähin valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sijaitsee noin 1,4 km päässä hankealueen rajalta. Tässä välissä sijaitsee laajasti metsää. Hankealueen ympärille rakennettavan aidan ulkopuolelle tullaan tekemään luonnonmukainen maisemointi asuin- ja lomarakennuksien suuntaan.

Hankkeesta tullaan tekemään erillinen maisemaselvitys, jossa esitetään johtopäätökset ja suositukset hankkeen jatkosuunnitteluun maiseman ja kulttuuriympäristön näkökulmista. Hankkeen jatkosuunnitteluvaiheissa tullaan myös arvioimaan mahdollinen arkeologisen inventoinnin tarve.

Hankkeen vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön sekä paikallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön arvioidaan suunnittelutarveratkaisun yhteydessä. Myönteinen suunnittelutarveratkaisu edellyttää, että rakennuspaikka täyttää MRL:n 137

14.6.2024

§:ssä asetetut erityiset edellytykset. Näihin edellytyksiin lukeutuu myös mm. se, että rakentaminen on sopivaa maisemalliselta kannalta eikä vaikeuta erityisten kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä. Näin ollen, suunnittelutarvehakemuksen ja siihen liitettävien selvitysten avulla pystytään tunnistamaan hankkeen ympäristövaikutukset ja niihin liittyvät tarvittavat lievennystoimenpiteet. Samalla myös kuullaan kaikkia niitä viranomaisia ja muita tahoja, joiden voidaan katsoa olevan osallisina hankkeessa.

Kuvassa 1 on osoitettu Rasuanniemen osayleiskaavassa esitettyjen paikallisesti arvokaiden kulttuuriympäristöjen sijainnit suhteessa hankealueen itärajaan.

Kuva 1. Paikallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt.

Kaavan merkintä "AP-1/s" viittaa paikallisesti kulttuurihistoriallisesti-, maisemallisesti ja rakennushistoriallisesti arvokkaisiin jälleenrakennuskauden tyyppitaloalueisiin, missä pihaympäristön ja historiallisen rakennuskannan ominaispiirteet tulee säilyttää ja uudis- ja lisärakentaminen tulee sopeuttaa taajamakuvaan ja alueen rakennusperinteeseen. Sen sijaan merkintä "sr" viittaa kulttuuri- ja rakennushistoriallisesti arvokkaaseen rakennukseen, jonka ympäristö säilytetään. Edellä mainitut alueet ja rakennukset eivät sijoitu

14.6.2024

hankealueelle, vaan jäävät hankealueen itärajan ulkopuolelle noin 30...320 m päähän. Kyseisten kohteiden ja hankealueen rajauksen väliin jää erikokoisia metsäalueita, jotka yhdessä suunniteltujen maisemointitoimenpiteiden kanssa auttavat lieventämään paikallisesti arvokkaisiin kulttuuriympäristöihin kohdistuvia vaikutuksia, joiden voidaan katsoa jäävän vähäisiksi.

KESKI-SUOMEN ELINKEINO-, LIIKENNE JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää, että Neoen Renewables Finland Oy:n aurinkovoimahankkeeseen ei sovelleta lakia ympäristövaikutusten arvioinnista (YVAL 252/2017).

Päätöksen perustelut

Sovellettavat lainkohdat

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVAL 252/2017) sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioitavat hankkeet ja niiden muutokset luetellaan sovellettavan lain liitteessä 1.

Arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 3 §:n 1 mom. tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 3 §:n 1 mom. tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia. Päätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa on sen lisäksi, mitä 3 §:n 2 mom. säädetään, otettava huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään YVA-lain liitteessä 2.

YVA-lain (252/2017) liitteen 1 hankeluettelossa ei ole mainittu aurinkovoimahankkeita eikä hankkeen toteuttaminen myöskään edellytä esimerkiksi alueen metsäluonnon pysyvää luonteista muuttamista mm. poistamalla yhtenäiseksi katsottavalta alueelta puustoa pysyvästi yli 200 hehtaarin alueelta (hankeluettelon kohta 2f). Näin ollen hankkeen osalta tulee harkittavaksi ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltaminen yksittäistapauksessa. Lisäksi sovellettavaksi tulee liitteen 1 kohta 8 c (energian ja aineiden siirto sekä varastointi), jonka mukaan YVA-menettelyä voidaan soveltaa voimajohto-hankkeisiin, joissa on vähintään 220 kilovoltin maanpäälliset voimajohtot, joiden pituus on yli 15 kilometriä. Näin ollen Kerkkolan aurinkovoimahanke on hanke (vaihtoehdon mukaan voimajohtojen pituus 0,6 tai 3,6 km), johon ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä YVA-lain (252/2017) liitteen 1 hankeluettelon perusteella.

Hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne

YVA-lain liitteen 2 arviointiperusteina hankkeen ympäristövaikutuksia ja vaikutusalueella olevan ympäristön herkkyyttä arvioitaessa ovat mm. hankkeen koko, hankkeen vaikutusalueen nykyisten ja hyväksytyjen kaavojen mukainen maankäyttö ja luonnonympäristön sietokyky, miltä osin tulee erityisesti ottaa huomioon mm. Natura 2000 -alueet, ranta- ja

14.6.2024

metsäalueet ja historiallisesti, kulttuurisesti ja arkeologisesti merkittävät maisemat. Vaikutusten luonnetta tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon mm. vaikutusten alueellinen laajuus, vaikutusten todennäköisyys sekä yhteisvaikutus muiden olemassa olevien ja/tai hyväksytyjen hankkeiden vaikutusten kanssa sekä mahdollisuus vähentää vaikutuksia tehokkaasti.

Vaikutukset kaavoitukseen ja alueen maankäyttöön

Kerkkolan aurinkovoimahanke sijoittuu Jämsän kaupungin alueelle. Yhteensä hankealueen koko on noin 190 hehtaaria, mistä 89 hehtaaria sijoittuu talouskäytössä olevaan, maapohjaltaan pääosin ojitettuun metsäiseen elinympäristöön ja loput viljelyskäytössä olevalle pellolle.

Keski-Suomen maakuntakaavassa hankealue sijoittuu kulttuuriympäristön vetovoima- ja biotalouteen tukeutuvalla alueelle. Hankealueen läpi kulkee Fingridin Alajärvi-Hikiä voimajohto, jonka alla kulkee moottorikelkkareitti. Lisäksi alueen eteläpäässä alueen poikki kulkee seutukeskuksen rajaus. Hankealueen itäosaan osittain ulottuu 18.11.2009 lainvoiman saanut Rasuanniemen osayleiskaavan muutos ja laajennus, jossa alue on merkitty valtaosin maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi. Hankealueella ei sijaitse voimassa olevia asemakaavoja. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hankkeen toteuttamiselle ei ole kaavallista tai maankäytöllistä estettä. Voimassa olevassa maakuntakaavassa Kerkkolan aurinkovoimahanke osalta keskeisiä ovat kulttuuriympäristöjä ja luonnonvaroja koskevat suunnittelumääräykset, jotka tulee ottaa huomioon hankkeen suunnittelussa.

Vaikutukset maisemaan, kulttuuriympäristöön ja arkeologisiin arvoihin

Arviointiraportissa todetaan maisemavaikutuksista pääpiirteissään, että arvokkaita maisema-alueita ei sijoitu hankealueelle tai sen lähistölle, joten maisemavaikutuksia niihin ei synny. Hankkeen maisemavaikutukset ovat luonteeltaan paikallisia, mutta myös niitä tulee arvioida hankkeen jatkosuunnittelussa. Nyt hankealueen ja sen lähiympäristön maiseman nykytilan kuvaus ja se millaisia maisemavaikutuksia niihin kohdistuu jää hyvin ohueksi. Sähkönsiirron maisemavaikutuksia ei ole käsitelty arviointiraportissa.

Hankealue on itä-pohjoispuoleltaan kiinni asutuksessa, hankealuetta ympäröivät länessä, pohjoisessa ja idässä tiet. Suunnittelualue rajautuu etelä-kaakkoisosassaan virkistysmaisemaan, alueella on ulkoilureittejä ja se on Jämsän taajamaosayleiskaavassa osoitettu Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU).

Jatkosuunnittelussa tulee laatia maisemaselvitys, jossa kuvataan hankealueen ja sen vaikutusalueen maiseman ominaispiirteet, arvot, keskeiset näkymät, herkkyys muutokselle jne., niin että hankkeen maisemavaikutuksia ja vaikutusten merkittävyyttä voidaan arvioida. Aurinkovoimahanke ohella myös sähkönsiirron maisemavaikutukset tulee arvioida. Suorien maisemaan kohdistuvien visuaalisten vaikutusten ohella välillisiä maisemavaikutuksia voi kohdistua esim. koettuun asuin- ja virkistysmaisemaan. Hankealueen maaperän tasaaminen ja muokkaaminen, sekä siitä mahdollisesti syntyvien

14.6.2024

ylijäämämaiden sijoittaminen voi muuttaa maisemaa paitsi hankealueella, myös sen ulkopuolella.

Arviointiraportissa mainitaan, että hankealueen ympärille rakennettavan aidan ulkopuolelle tullaan tekemään luonnonmukainen maisemointi asuin- ja lomarakennuksien suuntaan, jolla lievennetään maisemavaikutuksia. Mitä tämä tarkoittaisi käytännössä, jää kuitenkin tarkemmin kuvaamatta. Onko kyseessä mahdollisesti puuston istuttaminen ja/ tai nykyisen metsän säilyttäminen suojapuustona tai joku muu menetelmä. Asiaa tulee avata tarkemmin jatkosuunnittelussa.

Vaikutukset luontoarvoihin

Hankekuvauksessa on tunnistettu hankkeen kannalta keskeisimmät luonto- ja lajistovaikutukset. Vaikka alue on pelto- ja metsätalousvaltaista, siellä on säästynyt metsäsaarekkeitä, joita liito-oravan ja valkoselkätikan kaltaiset huomionarvoiset lajit ovat pystyneet hyödyntämään. Hankekuvauksessa kerrotaan, että jatkosuunnittelussa alueelle tullaan tekemään luontoselvitys mm. eläin- ja kasvilajiston selvittämiseksi. Asianmukaisten selvitysten pohjalta voidaan tarkastella hankkeen todellisia luontovaikutuksia sekä keinoja niiden lieventämiseksi. Keskeistä on selvittää mahdolliset uhanalaisten lajien esiintymisalueet sekä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat hankealueelta. Liito-oravan osalta tulee lisäksi selvittää, onko hankkeen suunnittelussa tarpeen kiinnittää huomiota lajin vaatimiin kulkureitteihin. Tällä hetkellä tiedossa on liito-oravahavaintoja nykyisen voimalinjan molemmin puolin. Johtoalueen leventäminen voi estää lajin yksilöitä liikkumasta eri elinympäristöjen välillä, jolloin jatkosuunnittelussa on tarpeen tarkastella vaihtoehtoja kulkuyhteyksien säilyttämiseksi.

Vaikutukset pinta- ja pohjavesiin

Hankealueen vedet virtaavat Lehmiojaa pitkin Kankarisveteen. Kankarisvesi on luokiteltu ekologiselta tilaltaan hyvään luokkaan. Hanke ei saa heikentää Kankarisveden ekologista tilaa.

Huolellisella hulevesisuunnittelulla voidaan lieventää hankkeen pintavesivaikutuksia. Laskeutusallas on hulevesisuunnittelussa yleisesti hyödynnetty perusrakenne. Laskeutusallaat vaativat kuitenkin säännöllistä huoltoa ja riittävän virtaamansäädön (eroosio-ongelmat). Hulevesisuunnitelmassa on syytä pohtia monipuolisesti eri vedenpidätysvaihtoehtojen (esim. kosteikot, pintavalutus yms.) toimivuutta alueella. Alue on osin turvemaata, joten vesiensuojeluun tulee kiinnittää erityistä huomiota. Maanmuokkausta ja kivistämistä olisi hyvä tehdä mahdollisimman vähän vesistövaikutusten minimoimiseksi. Mikäli kuivatusta joudutaan alueella tekemään, vähäistä suuremmasta ojituksesta on tehtävä ilmoitus ELY-keskukseen (VL 5:6). Myös turvepelloilta huuhtoutuvat ravinteet olisi mahdollisuuksien mukaan saatava pidätettyä.

Hankkeen vaikutukset Rasuanniemen pohjavesialueeseen ovat vähäiset tai niitä ei ole lainkaan. Kerkkolankankaan pohjavesialueelle sijoittuva hankealueen osa on pohjaveden purkautumisaluetta.

14.6.2024

Lehmisuon vedenottamon kaivot sijaitsevat hankealueen eteläosan tuntumassa ja hankkeen jatkosuunnittelussa onkin huomioitava hankkeen vaikutukset Lehmisuon vedenottamon toimintaan.

Pohjavesivaikutuksen merkittävyys riippuu kemiallisen ja määrällisen tilan osalta siitä kuinka ohueksi pohjaveden yläpuolinen, pohjavettä suojaava maaperä kaivetaan. Mitä ohuemmin maaperää kaivetaan, sitä pienemmät vaikutukset. Pohjaveden mahdollista samentumista saattaa kuitenkin ilmetä. Rakentamisaikainen samentuminen on yleensä lyhytaikaista, mutta muut kemiallisen tilan vaikutukset voivat olla pidempiaikaisia. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan pohjaveden pientäkin mahdollista samentumista tulee käytettävissä olevin menetelmin lieventää tai estää.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Hankkeen yhteisvaikutukset on ELY-keskuksen mukaan tunnistettu ja kuvattu riittävällä tarkkuudella. Hankealueen läheisyyteen ei sijoitu Natura-alueita, joiden osalta Natura-arvioinnin tarveharkinta tarvitsisi suorittaa.

Johtopäätökset ja hankkeen jatkosuunnittelussa huomioon otettavaa

Aurinkovoimahankkeilta ei suoraan edellytetä YVA-lain mukaista YVA-menettelyä, jolloin hankkeen osalta tulee tehdä yksittäistapauspäätös YVA-menettelyn tarpeellisuudesta. Päätettäessä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tarpeellisuudesta, käytetään harkinnassa YVA-lain liitteessä 2 mainittuja tekijöitä (hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne).

Kun otetaan huomioon hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne, sekä hanketoimijan selvityksen perusteella edellä todetut seikat ja hankkeen vaikutusten lieventämiseen liittyvät toimenpiteet, hankkeen toteuttaminen ei ennalta arvioiden aiheuta laadultaan ja laajuudeltaan niin merkittävää haittaa, että siihen tulisi soveltaa YVA-lain mukaista menettelyä. Näin ollen YVA-lain 3 §:n 2 momentin mukaista ympäristövaikutusten tapauskohtaista arviointimenettelyä ei sovelleta puheena olevaan hankkeeseen. Mikäli hanke muuttuu nyt esitetystä, tulee YVA-lain mukaisen menettelyn tarve uudelleen harkittavaksi.

Päätöksessä on otettu huomioon hanketoimijan esittämät hankkeen vaikutusten lieventämiseen esitetyt toimenpiteet ja ne tulee sisällyttää hankkeen jatkosuunnitteluun ja toteuttaa rakentamisen yhteydessä. Erityistä huomiota tulee kiinnittää pinta- ja pohjavesivaikutusten minimointiin. Lisäksi luontoselvitysten laatuun ja tuloksien huomioon ottamiseen hankkeen jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää huomiota. Mikäli hankkeessa edetään suunnittelutarveratkaisulla, tulee Keski-Suomen museon esiin nostamat selvitystarpeet ottaa huomioon. Maisemaselvitys tulee laatia ja siinä tulee tarkastella myös voimajohdon osuus. ELY-keskus pitää tarpeellisena hankkeen jatkosuunnittelussa myös hankkeen ilmastovaikutusten arviointia, koska yhtenä hankkeen perusteluna on nimenomaan sekä Jämsän kaupungin että Keski-Suomen ilmastostrategisten tavoitteiden tukeminen. Arvioinnissa tulee erottaa toisistaan ilman laatuun ja ilmastoon vaikuttavat tekijät, koska puhutaan kahdesta eri asiasta.

14.6.2024

SELVILLÄOLOVELVOLLISUUS

Hankkeesta vastaavan on sen lisäksi, mitä erikseen säädetään, oltava riittävästi selvillä hankkeensa ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää (YVA-laki 31 §).

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 3 §, 11 §, 12 §, 13 §, 37 §
sekä liitteet 1 ja 2
Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 1 §
Hallintolaki (434/2003) 34 §, 60 §

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen (YVAL 37 §). Valitusosoitus on tämän päätöksen liitteenä. Valituskirjelmä on toimitettava Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa siitä, kun hankkeesta vastaava on saanut tiedon päätöksestä.

Tähän päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea muutosta valittamalla. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 37 §:n 1 momentissa tarkoitetut tahot saavat kuitenkin hakea muutosta tähän päätökseen samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta muun lain mukaisen lupa-asian ratkaisusta ja hankkeen toteuttamisen kannalta muusta olennaisesta päätöksestä valitetaan (YVAL 37 § 2 mom.).

PÄÄTÖKSEN TIEDOKSIANTO

Tämä päätös annetaan todisteellisesti tiedoksi hankkeesta vastaavalle ja lähetetään tiedoksi asianomaisille viranomaisille.

Kuulutus sekä kuulutettava päätös ovat kuulutusaikana 18.6.2024 – 18.7.2024 yleisesti nähtävillä Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen www.ely-keskus.fi/kuulutukset/keski-suomi. Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Jämsän kaupungin ilmoitustaululla joko sähköisesti tai muutoin kunnan valitsemalla tavalla.

ASIAKIRJAN HYVÄKSYNTÄ

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Arja Koistinen ja ratkaissut yksikön päällikkö Johanna Viljanen.

14.6.2024

Liitteet	Valitusosoitus (toimitetaan vain hankkeesta vastaavalle)
Jakelu	Neoen Renewables Finland Oy /saantitodistuksella Jämsän kaupunki Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimisto Keski-Suomen liitto Keski-Suomen museo
Maksu	Päätöksestä ei peritä suoritemaksua
Lisätiedot	Arja Koistinen, puhelin 0295 024 760

Tämä asiakirja KESELY/733/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KESELY/733/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Koistinen Arja 14.06.2024 11:39

Ratkaisija Viljanen Johanna 14.06.2024 11:05